

Korkein hallinto-oikeus
PL 180 / Fabianinkatu 15
00131 HELSINKI
korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Viite:
Helsingin hallinto-oikeuden päätös 10.10.2019 (19/0653/5)

Asia:
Helsingin kaupunginvaltuusto 16.1.2019 § 11
Asemakaavan muutos koskien Malmin lentoaseman rakennuksia.

VALITTAJA

Malmin lentoaseman ystävät ry
Helsinki-Malmin lentoasema
00700 Helsinki
info@malmiairport.fi

Yhteyshenkilö
puheenjohtaja Timo Hyvönen
puh. 050 3748871, puheenjohtaja@malmiairport.fi

VALITUKSENALAINEN PÄÄTÖS

Helsingin hallinto-oikeuden 10.10.2019 tekemä päätös (19/0653/5)
koskien koskien Helsingin kaupunginvaltuuston päätöksestä 16.1.2019 §
11 tehtyä valitusta.

SELVITYS TIEDOKSISAANNISTA

Päätös on annettu 10.10.2019 ja saatettu tiedoksi postittamalla.
Valitusaika päättyy siten 18.11.2019.

SELVITYS VALITUSOIKEUDESTA

Malmin lentoaseman ystävät ry on rekisteröity yhteisö, jonka kotipaikka on Helsingin kaupunki. Yhdistys on siten kaava-alueen kunnan jäsen.

Yhdistyksen toiminnan tarkoituksena on Malmin lentokentän toiminnan säilyttäminen nykyisellä paikallaan sekä lentokentän toiminnan kehittäminen, edistäminen ja tukeminen. Yhdistyksen toiminnan tarkoituksena on myös vaalia ja suojella Malmin alueen rakennettujen kulttuurikohteiden ja -ympäristöjen ajallista monimuotoisuutta, vaalia niiden ominaisluonnetta ja erityispiirteitä sekä edistää niiden kulttuurisesti kestävää hoitoa ja käyttöä.

Osalla yhdistyksen jäsenistä on maanvuokrasopimukseen liittyvä asianosaisasema asiassa.

VAATIMUKSET

Malmin lentoaseman ystävät ry vaatii, että korkein hallinto-oikeus kumoaa Helsingin hallinto-oikeuden päätöksen ja siten myös Helsingin kaupunginvaltuuston päätöksen lainvastaisena.

OSA 1 - VALITUSLUPAHAKEMUS

Hallintolainkäyttölain (586/1996) 13 §:n mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeätä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Haemme valituslupaa oikeuskäytännön yhtenäisyyteen ja ilmeiseen virheeseen perustuen.

Asian saattaminen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta oikeuskäytännön yhtenäisyyden ja hallinto-oikeuden harkinnassa tapahtuneen virheen vuoksi

Hallinto-oikeus käsittelee Malmin lentokenttään liittyvien lausuntojen painoarvoja lainvastaisesti kulttuuriarvojen osalta. Hallinto-oikeus kumoaa perusteluissaan käytännössä Museoviraston toiminnan tarkoituksen ja aseman kulttuuriperinnöstä ja -ympäristön suojelusta vastaavana ylimpänä asiantuntijaviranomaisena asettaessaan Arkkitehtitoimisto Freese Oy:n sinänsä arvokkaan ja hienosti laaditun selvityksen Museoviraston lausuntoa arvokkaammaksi.

Hallinto-oikeuden päätös loukkaa lisäksi yhdistyksemme jäsenten perusoikeuksia (mm. omaisuuden suoja). Yhdistyksen jäsentemme nyt käsiteltävän asemakaavaa sivuavan asemakaavan oikeusvaikutusten puitteissa tapahtuvaa toimintaa ei voida katsoa lakanneeksi siihen perustuen, että korkein hallinto-oikeus on yleiskaavaan liittyvän päätöksensä yhteydessä maakuntakaavan kaavamerkinnän lakkaamisen osalta näin perustellut.

OSA 2 - VALITUS

VALITUSOSAN PERUSTELUT

Selvitysten riittävyys, kaava-alueita sivuavat asemakaavat ja yleiskaavan ohjausvaikutus

Valitimme, että kaavapäätöksen vaikutusten aluerajaus on maankäyttö- ja rakennuslain vastaisesti liian suppea. Totesimme valituksessamme, että myös RKY-alueista maan ylimpänä asiantuntijana lausuva Museovirasto on lausunnossaan 21.12.2017 todennut myös saman puutteen kaavan selvityksissä eikä muita selvityksiä ole sen jälkeen laadittu.

Hallinto-oikeus käsittelee päätöksessään valituskohtaa lyhyesti, ja toteaa, ettei selvityksiä ole tarvinnut tehdä, koska korkein hallinto-oikeus on katsonut yleiskaavaan liittyvässään ratkaisussaan KHO:2018:151 näiden kaavarajasta sivuavien alueiden ilmailutoiminnan lakanneeksi.

Hallinto-oikeuden peruste loukkaa yhdistyksemme jäsenten perusoikeuksia (mm. omaisuuden suoja). Yhdistyksen jäsentemme nyt käsiteltävän asemakaavaa sivuavan asemakaavan oikeusvaikutusten puitteissa tapahtuvaa toimintaa ei voida katsoa lakanneeksi siihen perustuen, että yleiskaavan valitusten yhteydessä on näin perusteltu. Kaava-alueella sivuavan asemakaavojen oikeusvaikutukset eivät voi lakata vanhasta asemakaavasta poikkeavan uuden yleiskaavan hyväksymisellä.

Peruste, jossa yleiskaavan yhteydessä käytetyn perusteen katsotaan antavan suoran oikeuden sivuuttaa asemakaavan vaikutusten selvittämisen päätökseen rajattuun alueeseen kiinteästi liittyvillä alueilla on maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n vastainen. Lain mukaan selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

Hallinto-oikeuden perustelunaan käyttämän maankäyttö- ja rakennuslain 42 §:n mukaan yleiskaavan ainoa oikeusvaikutus on se, että yleiskaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi.

Maankäyttö- ja rakennuslain 52 §:n mukaan asemakaavalla ei saa aiheuttaa kenenkään elinympäristön laadun sellaista merkityksellistä heikkenemistä, joka ei ole perusteltua asemakaavan tarkoitus huomioon ottaen. Maankäyttö- ja rakennuslain 58 §:n mukaan asemakaava-alueelle ei saa sijoittaa toimintoja, jotka aiheuttavat haittaa kaavassa osoitetulle muiden alueiden käytölle.

Peruste luokkaa jäsentemme perusoikeuksia myös sen johdosta, että hallinto-oikeuden perusteluissa asetetaan viranomaisen omistaman osakeyhtiön (Finavia Oyj) toiminta etusijalle yksityisiin toimijoihin (Malmin lentoaseman ystävät ry:n jäsenet) nähden. Perusteen yhteydessä jätetään lisäksi suora asianosainen eli nykyinen lentokenttäoperaattori (Malmin lentokenttäyhdistys ry) kuulematta. Korkeimman hallinto-oikeuden aiemmin käyttämän perusteen hyväksyessään hallinto-oikeus ottaa vahvasti syrjivän kannan näiden yhdistysten sekä niiden jäsenten toiminnan laajuuteen ja oikeusasemaan.

Jokaisella jäsenellämme on yhdistymisvapauden kautta oikeus olettaa yhdistyksemme ajavan asiaansa yhdistyksen sääntöjen puitteissa, kun hän liittyy yhdistyksemme jäseneksi. Yhdistyksemme toiminnan tarkoituksena on Malmin lentokentän toiminnan säilyttäminen nykyisellä paikallaan sekä lentokentän toiminnan kehittäminen, edistäminen ja

tukeminen. Yhdistyksemme on siten katsottava asianosaiseksi asiassa, jos yksikin sen jäsenistä on asiassa asianosainen. Yhdistyksemme jäsenten asianosaisuus toteutuu käytännössä mm. pitkäaikaisten maanvuokrasopimusten kautta.

Kulttuuriarvoihin liittyviä selvitysten puutteita hallinto-oikeus käsittelee edellä kuvattua suppeammin. Hallinto-oikeus kumoaa perusteluissaan käytännössä Museoviraston toiminnan tarkoituksen ja aseman kulttuuriperinnöstä ja -ympäristön suojelusta vastaavana ylimpänä asiantuntijaviranomaisena asettaessaan Arkkitehtitoimisto Freese Oy:n sinänsä arvokkaan ja hienosti laaditun selvityksen Museoviraston lausuntoa arvokkaammaksi.

Jos hallinto-oikeuden päätös jäisi tällaisenaan voimaan, kuntien kannattaisi ohjata kulttuuriperintöön liittyvät lausuntopyyntöt Museoviraston sijaan vastaisuudessa Arkkitehtitoimisto Freese Oy:lle. Koska tällainen tilanne ja oikeudellinen harkinta on ilmeisen virheellinen ja lainvastainen, hallinto-oikeuden päätös tulee kumottavaksi.

Ajoitusmääräyksen puute

Maankäyttö ja rakennuslain 42 §:n mukaan yleiskaavan oikeusvaikutus on se, että yleiskaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Yleiskaava on siis ohje eikä se muodosta suoraa oikeusvaikutusta laadittaviin asemakaavoihin.

Maankäyttö- ja rakennuslain 52 §:n mukaan asemakaavan oikeusvaikutuksiin kuuluu, ettei asemakaavalla saa aiheuttaa kenenkään elinympäristön laadun sellaista merkityksellistä heikkenemistä, joka ei ole perusteltua asemakaavan tarkoitus huomioon ottaen. Tämä on asemakaavan muodostama suora oikeusvaikutus.

Helsingin kaupungin päätös, jossa lakkautetaan rakennusperintöläin suojaamaan ja sen 6 §:n vaarantamiskiellon suojaaman alkuperäisen käytön edellytys ilman ajoitusmääräystä, on maankäyttö- ja rakennuslain 52 §:n vastaisesti laitton eikä täytä perustuslain viranomaisen toiminnan täsmällisyydelle ja johdonmukaisuudelle asettamaa vaatimusta.